

صاحبی ، مدیری ، محرری :

طاہر المولوی

آبونہ بدلی :

منہ لکی ۱۰۰ غروش

آلتی آیلنی ۵۰ »

اوج آیلنی ۲۵ »

محفل

۱۳۳۸

ادارہ خانہ سی :

شہزادہ باشندہ (تعالی اسلام)

جمعیتی مرکز عمرہ میسی

مرکز توزیعی :

باب عالی جادہ سندھ اتحاد

تجارت کتب خانہ سی

اسلامک نفعہ خادم مقالات

مع الشکر قبول و دوج اولونور

دینی ، علمی ، ادبی ، اجتماعی و شہید بلک شہری مجموعہ اسلامیدر

عدد : ۳

۱۳۳۹ محرمہ مخصوص نسخہ

فی ۷ بوجوق غروش

مدرسہات

- محفل دینی و علمی : وعید قرآنی - اورفہ لی محمود کامل - انبیایہ انزال اولونان دین ، بر دیندر - اسکبلی محمد عاطف .
- برآیت مناسبتیہ - فرید . حکمت تشریع - صدرالدین . صوفیہ نک روح حقندہ کی تلقیاتی - آقہ کیلی احمد حمدی .
- محفل تاریخی : محرم الحرام - طاہر المولوی . مشرکین عربک مشہور پوتلری - طاہر المولوی .
- محفل اجتماعی : اسلام حیات اجتماعیہ سندھ آتیلاجی خطوہ لردن - علی خلیبی .
- محفل ادبی : غنی کشمیری و بعض ابیاتی - طاہر المولوی . برقطہ - طاہر المولوی . رباعی - شیخ عبدالباقی . نظم - محی الدین رائف .
- متنوعہ : برغنی ، استخلاف .

تبریک : سال جدیدک بالجلہ اخوان دین حقندہ متیمن اولماسی لطف الہیدن متمنادر

اسلام یولی

فاتح درسعاملرندن ابتداء داخل مدرسہ سی . مدیر عمومیتی اسکبلی عاطف اقدی طرفدن تألیف ایدلش اولان بو اثر ہر مسلمانک بیلغی لازمکن احکام اعتقادیہ و احکام عملیہ ، اخلاق و آداب اسلامیہ ایلہ حکم و فوائد تشریعیہ بی حاوی واجتماعیات و سیاسیاتہ دائر اصول اسلامیہ بی محتویدر .

ہر کسک آکلایہ جنی طرز اوزرہ آچیق ترکیہ اولہرق یازلش غایت قیمتدار بر علم خالدرکہ اوقویانلرہ دین ووحی افاضہ ایدر . بالخاصہ اولیای اطفالہ توصیہ اولنور .

محفل فروختی : حکاکردہ کتابچی راشد افندینک دکانی ایلہ باب عالی جادہ سندھ اقبال کتب خانہ سیدر .

مقطرات و جیبی حاوی اولان

ربع دائرہ نک صورت استعمالی

اسطرلابدن سوکرہ ترکر طرفدن ایجاد ایدلش وامریقا کاشفی قریستوف قولومیک اننای سترندہ استعمال قیلنمش اولان ربع دائرہ ، بین الاسلام و بین الموقنین کثرتلہ قولالانیمقدہدر . علم ہیأتک کافہ تطبیقاتی و تخصیص اوقات شرعیہ و تفرعاتی فایت بسیط بر صورتہ حل ایلبان مذکور آلتک صورت استعمالی حقندہ کی تعریفات شکل اوزرندہ سلیس بر افادہ ایلہ ، منتسین علم ہیأتدن اخذضیا بک طرفدن ، یازیلوب طبع ایدلمکدہ اولدینی خبر آلمشدر .

اولان کیمسه لره بو لطیفه مدرکه ربانیه نك حقیقتندن
بخت ایتمکده بآس اولمדיنی اعتقادنده در . بونك ایچون
بو اثرلرنده روحك حقیقتی بیان ایتدیکی فکرنده در .
مابعدی وار آقسه بکلی

احمد حمیدی

مجله تاریخی

محرم الحرام

جناب حق محمد و ثنا اولسون که (تاریخ اسلامی) مزك
۱۳۳۹ هجری دورهنی ادراك ایدنیورز .

اهلنك معلومیدرکه : بین المسلمین جاری و معتبر اولان
بو تاریخ : مکه افقارندن دوغان آفتاب رسالنك سمت
الرأس مدینه یه یو کسه له سندن ، یعنی بلده مبارکه طینه نك
هجرت محمدیه ایله اشرف ائمه سندن باشلار . فقط بومبدا
تاریخی ؛ عصر سعادتده دکل ، دور فاروقیده قبول
اولونمشدر . اوندن اول قوم عربك ثابت و منتظم بر تاریخی
یوقدی . بر ایشك پك اسکی زمانده وقوعی آکلامق
ایسترلرسه (كان ذلك زمن الفطحل) دیرر و [فانك
کسری ، طانك فتیحی ، حاك و لامك سکونیه] (فطحل)
کله سندن نوح علیه السلام دورینی ، یاخود خلقت آدمندن
مقدمکی زمانی قصد ایدرلردی .

بزم (جنوز زمانندن قالما) تعمیر عامیانه سی کی
برده (عادی) نسبتی واردی که بونکله ده عاد قومندن بقیه
واسکیدن قاله معناسی آکلارلردی .

فطحل زمانندن سو کره بویوجك واهمیتلی و قالی
تعیین زمانه مدار اتخاذ ایشلردی . مثلاً حجاز عربلری
(وقعه فیلدن شوقدر ییل مقدم . یاخود (کعب) ك
وفاتندن بوقدر سنه سو کره) دیرلردی .

بو وقایعك مشهور و مبدأ تاریخ اولوق اوزره
مذکور بولونانلری شونلر ایدی : حضرت ابراهیمك

و تبدل طاری اولمقسزین هر آن برشان اوزرینه تجلی ایدر .
(کل یوم هو فی شأن)

الله ، وجود مطلق در ، یعنی هیچ برشی ایله تعین
و تقیدی قبول ایتمین و : « قائم بذاته ، مقوم لما سواه ،
متحقق بنفسه ، محقق لما عداه » اولان وجود حقیقیدر .
اللهدن غیری حقیقی بر وجود یوقدر . کائنات بزه روح
و ماده اولوق اوزره وجود مطلقك ایکی طرز تجلیسنی
عرض ایدیور . روح ایله جسم ، وجود مطلقك اطوار
تجلیاتندن ایکی طور تجلیسنی در . بویکی طور ، عادتا وجود
مطلقك مظهر صفاتیدر . بناء علیه ایکیسیده عینی وجودك
باشقه باشقه کور و نوشلری در . روح ایله جسمك یکدی -
یکریله مناسبده بولونملری و بررینه اجرای تأثیر ایتلری ده
بوننددر . وجود حقدن ماعدانه وارده هبسی حقل
وجودی ایله قائم ، اونك کولکه سی در ؛ وهم و خیال
قیلندن در . [۱]

شمعی بوعقیده اساسیه یی مسلك خاص اتخاذ ایتمش
اولان ذوات کرامك روحی نه بولده تلقی ایده جکری ده
آکلاشینلور . بونك ایچوندرکه تصوف اربانه کوره :
« روح ، لطیفه مدرکه ربانیه در ؛ نیر فیض و حیاتك
مظهری در ؛ روح عمومی دیمك اولان او نیر فیض
و حیاتك ، او آتشك برقیو یلجمی در . »

بولطیفه مدرکه ربانیه نك صورت تجلیسنی و جسم
دیدیکمز تجلی دیگرله اولان مناسبتی دها زیاده توضیح
ایده بیلیمك ایچون یوقاریده اسملری کچن اطامك بو
بایده کی افکار دقیقه لرینی مفصلاً ذکر ایده جکم .

غزالی مرحوم بر چوق اثرلرنده بولطیفه مدرکه
ربانیه یه دائر بیان مطالعه ایدیور . فقط بونلر كك
جمعیتلیسی . « المصنوعون به علی غیر اهله » « المصنوعون الصغیر »
نامنده کی اثرلرنده سرد ایتمش اولدینی افکاردر .

امام غزالی حضرتلری کندیلرنده آکلامق استعدادی

[۱] کل مافی الکون و هم او خیال - او عکوس فی المرایا و ظلال

ده کیشدیرمه یه ، مثلاً محرم و رجبك حرمتی صفر و شعبانه کتیرمه یه باشلادیلر . برده حج و پاناپرلری نسبتاً سرین زمانیره تصادف ایتدیرمک ایچین ایکی سنهده بر شهرور اشاعشره بر آی علاوه سیله بر ییلی اون اوچ آی اعتبار ایتدیلر .

بو ایکی سقیم عادت (حجة الوداع) ده طرف جلیل نبوتدن الفا ایدیلدی . لکن کرك عهد نبویه ، کرك دور صدیقیده مبدأ تاریخ اتخاذا اولونمادی .

هجرتك ۱۶ نجی سنهسی اواخرنده ، یاخود ۱۷ نجی ییلی اوائلنده خلیفه معظم فاروق اعظم رضی الله عنه حضرتلرینك امریله مدینهده بر مجلس تشکیل ایدیلرک تاریخ مسئلهسی موضوع بحث اولدی ، جناب علینك تکلیفی و اعضای مجلسك بالاتفاق قبولیه هجرت محمدیهك تاریخ اسلامییه مبدأ و محرمك کافی السابق شهرور عربیه ایچین باشلانغیچ اتخاذا قرارلاشدی . سینه کلنجه :

دور فاروقیده ابراز ایدیلن بر بوزج سندنده ميعاد تأدیه اولق اوزره کوستریلن شعبانك چکن شعبانی ، کله جك شعبانی اولدینی کسیدریله مه مشدی . اوصیراده بصره والیسی (ابو موسی الاشعری) دن کلن بر تحریر اتدهده مقام خلافتدن وارد اولان محرراتك هانکیسی اول ، هانکیسی صوکر اولدینی و هانکیسنك حکمیله عمل لازم کلدیکی سینه مه دیکی جهته شوخاله بر چاره بولونماسی تخی ایدیلوردی .

ایشته اوتاریخدن بو آنه قدر شهر محرم ، شهرور اسلامیهك [چونکه : تاریخ : ساده عربی دکل ، اسلامیدر] ایلی اولق شرفی محافظه ایتکدهدر .

محرمك اوتجی کونی بولونان (بوم عاشورا) نك ده آیرجه براهیتی واردر . ظهور اسلام و فرضیت صیامدن مقدم مشرکین قریش ، او کونی اوروج طومقله اعزاز ایدهردی . حتی علیه الصلوة والسلام اقدیمز ؛ کرك قبل البعته ، کرك بعد الهجره صیام عاشورایه مواظبت

آتشه آتیشی ، کعبه مکرمهك ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام طرفندن یاپیشی ، (بنی معد) ك مکدن چیقوب اطرافه داغیشی ، (سعد) ، (نهد) ، (جهینه) قبائلنك تهامیه چیقیشی ، اجداد پیغمبریدن (کعب بن لوی) ك وفاتی ، وقعه فیل .

عربلرجه ثابت بر مبدأ تاریخی اولماقله برابر بر سنه قریه ۱۲ آی اعتبار ایدیلر و (محرم) سنه باشی اولق اوزره شهرور عربیهك - بیلدی کمز - اصامیسی زبازد بولونور ایدنی .

بو اون ایکی آیک (رجب) ، (ذی القعدة) ، (ذی الحجه) و (محرم) دن عبارت اولان دردینه (شهر حرم) دیرلر و اونلر ایچنده جدال و قتالی فسق و فجور صایارلردی .

شهر حرمك تك بولونان رحی (فرد) ، متوالی اولان دیگر اوچ آبی (سرد) کله لریله توصیف اولونوردی . رجه (مکرم الاثم) و زننده - (منصل الاسنه) (أصب) ، (أصم) محرمهده (الحرام) و صفلری ویریرلردی . چونکه : محرمك حلولی ؛ مزاراقلرك تمرنی چیقاریر و آلدنی سلاحلری دوکر ، یعنی بیراقدیریردی . کذا رجب آینك استمداده قارشى قولاقلری صاغیردی . زیرا ایچنده استغاثی موجب بر حرکت اولمازدی ، محرمهده ایسه جنك و جدال حرام قلیشمشدی .

رجبهده عمره ایفاسی و متباقی اوچ آیده فریضه حجك اداسی ایچین کلوب کیده جك زوارینك وصول وعودتی تأمین خدمت ایدن (شهر حرم) بادیه ساکنلرینك ایشنه کله مه یه باشلادی . زراعت و تجارتك فقدانندن رزقی مزاراقلرك اوجیله چیقاراجق اولان بدویلر ، بو دوت آیلق سلم و سکوندن اوصاندیلر . کوزلرینه کسیدردکلری بر قیلله صالدر احاقلری ، یاخود مناسب بر موقعهده بر شخصدن انتقام آلاچقلری صیراده شهرور محرمه هلاللرینك چکیلش برر (جنیه) کبی قارشیلرنده بارلاماسنی خوش کوره مدیلر . بناء علیه آیلرك حرمتی

بوپورمشدی ، هجرتك ايلك سنه سنده مسلمان مدينه نك ده
رعايت ايله ديكى صوم عاشورا ، امته مسنون اولارق
قالدى و طرف نبويدن اوكون ايچين ايسته ين صاتم ،
ديله ين مظهر بولونسون بوپورولدى . ديكر بر حديشه ده
يوم عاشورا دن بركون اول ، بركون صوكراده اوروج
طوتولماسى توصيه ايديلمشدر .

وجوديله سرير خلافتى لكه لين (يزيد بن معاويه) به
قارشى حقى مدافعه ايدن سبط نبى حسين بن على
حضر تارينك كربلا ده كى خيعة شهادتى ده ۶۱ محرمك
اونجى جمعه كونى وقوعه كلىدى . صوكرابووقعه
اليه ؛ مشهور (مختار ثقفى) نك غرض سياسيسى قوه دن
فعله چيقارماسنه وسيله اولدى . صورتا حسين مظلومك
اخذنارى ايچون طوپلادىنى توابيله (يالثارات حسين)
دييه قرياد ايدهر ك كوفده بنى اميه حكومته عصيان ايتدى .
اوندن اولده (توابين) ده نيلن فرقه يه منسوب اولانلر ؛
اصحابدن (سليمان بن صرد) ك معتنده كر بلايه كيدوب
امام حسين حضر تارينك قبرنده آغلاشمشدردى .

بومناسبتله سرور شهدا نامنه هر سنه ماتم بايق شيعيلرجه
عادت ايدىلىدى ، هله (آل بويه) بغدادى تحت تغلبه آنجه
ماتم اهل بيته رشكل رسميت ويرىلىدى . « ۳۵۲ سنه سنده
عاشورا كونى (معزالدوله) نك امريله چارشيلر قباندى
وقاريلر صاچلرينى داغيدوب اسواقده بكا ايدهر ك حسين
رضى الله عنه حضر تارى ايچون رسم ماتم اجر ايدىلىدى
۳۵۳ سنه سنده دخى عاشورا كونى چارشيلر قاپانوب
رسم ماتم اجرا اولوندى ؛ لکن شيعيلرله سئيلر آراسنده
فته ظهور ايله بك جوق آدملىر يارالاندى و بك جوق ماللىر
يغما قيلدى . « قصص انبيا و تواريخ خلفاء - جودت پاشا » .

ايسته مختار ثقفينك مقصد مخصوص ايله چيقارمش
اولدنى ماتم بدعتى ، كيت كيده بعض مذاهبجه دينى بر
عبادت حكمنه كچيرىلىدى و بونك اجرا ايدىلىكى محرم آينه :
بدن شهر ماتمى كورد كده دير ارباب عشق :

برسونوك قديليدر چرخك حسينك طاقنه
بينده كورولديكى اوزره (شهر ماتم) ده نيلىدى .
شيعيلر ك قفا ده ريسنى كسوب قان آقتمق ، كو كى
بومروقله ، آرقه يه زنجيرله اورمق اوزره ياپدقلىرى ماتم
رسملىرى ؛ بزه ده انتقال ايتمش ، فقط سینه دن سینه يه
حرم تكارب بر ياد حزين درجه سنده قالمشدر .

در كاهلر يمزده محرم ايچنده قرآن كريم او قونور ،
آيين طريقت اجرا اولونور ، آراسنده مرااث مؤثره
انشاديله ائمة اطهار حضراتنه ترضيه و تعظيمانده بولونولور ،
آيين شريفك ختاندوده حضار و زواره (آش) يعنى
عاشورايه دير يلىر .

اسمى خاطر لايامادىغى ر كتابده كورد يكه كوره (عاشورا)
ديديكمز طائلى ؛ نوح عليه السلامك سفينه دن چيقوب
قاره يه آياق باصينجه ، وجود و مختلف ذخيره سنى بر آراده
پيشيرمه سنك خاطره سى ايتمش ، بوروايت طوغرو ايسه
عاشورانك وقعته سيد شهدا ايله مناسبتى اولماق لازم كلىر .
لكن نوحك قاره يه چيقيشى ؛ يوم عاشورايه تصادف ايتد
يكنندن هم او خاطره يى تازه له مك ، هم ده حضرت حسين
رضى الله عنه افنديمك روح شريفى ايچين فقرايه توزيع
ايدىلك اوزره عاشورا پيشيريله سى عادت حكمنه كچمش .
ياقين و قتلره قدر ، يعنى برنج ۱۰۰ ، شكر ۹۰ ،
بوغداى ۸۰ پاره ، لوازم سائره نك فيثانى ده اونلره كوره
ايكن عاشورا طيخ و توزيعى خصوصنه استانبولده بك اهميت
ويرىلىردى . اكا بر قوناقلرندن اصاغر قولوبه لرينه قدر
هر مسكندن قيمتدار دستيلر ، مختلف كاسلر و چاناقلرله
عاشورا داغىلىدى كورولوردى . هله استانبولده بيوك
وقف خانك يرنده مبنى بولونان حمديه عمارتخانه سنده پيشيريلن
عاشوراء دستيلر ، كاسلرله دكل ، غاز تنكه لريله طاشيزردى .
محرم و عاشورا بحثى آچيلمشكن (هوى غويجىلر) ك
خاطر لائماسى ده طبيعى بر شيدىر . بونلر ؛ كور ، طوپال ،
چولاق بر طاقم سئله مفرزه لرى ايدى كه اوكلرنده آچيق
كو زلو بر (يهدىچى) بولونور ، سائرلرى ده هپ بر برندن

دانه اولمادیغنی طوربانک ایصلالقلغندن آکلایجه و باجی
قادین ! سن اسکی خیراتی ده برباد ایتدک ! ه دیمش .

هوی غویجیلر طوپلادقلری خرج ایله شهزاده باشنده کی
(تالخانه) ده محرمک اوئجی کونی عاشورا پیشیرتەرك هم
کندیلری یرلر ، همده لازم کلنلره و مراجعت ایدنلره
ویریرلردی .

محرمک اوئجی کونی استانبولده قوجه مصطفی پاشا
سمتنده کی سنبل اقدی درگاه شریفده ده منتسین طریقت
ومحبان اهل بیتک اجتماعیه وجدانفروز وروح افرا بر
مقابله اجرا ایدیلیر .

اوکون : قادینلر بیتنده (صو چیقیدنی کون) دییه
مشهوردر . چونکه : محرمک برندن اوئجی کیجه سنه قدر
حضرت سنبلک تربۀ منیفه سننده اخوان طریقت طرفندن
ذکرالله او قونوب ایچی صو طولو بولونان برصراحی به
نفخ اولونور . صوکره بو صراحی ، سیلخانه ده کی قازانه
بوشالتیلیر ، اوستنه پیدیری صو علاوه ایدیلەرك
شفاییتنه ایچمک وخسته سنه ایچیرمک ایچین مراجعت
ایله یئرلرک دستیسی ، صراحیسی ، قانی ، قاجاغی طولدورولور .
روایتە کوره بو اصول ؛ جناب سنبلر سنان قدس
سره المنان زمانندن قالمش ، مشارالیه حضرتلری ده لیال
عشرۀ محرمده درویشانیله مجتمعاً توحید شریف
او قور و یوم عاشوراده سیلخانه ده بولونوب تشنکانه
بالذات صو توزیع ایده رمش .

ینه اوکون صباح نمازندن مقدم درگاه شریفک
پوست نشینی افندیله مریدانی جوارده کی حمامه کیده ر
وبعدالاغتسال شیخ افندی طرفندن حضرت سنبله
مخصوص خلوتده مریدان ومحبانه تیمناً برر طاس صو
دوکولورمش که بوده جناب پیرک برخاطرۀ التفاتی ایش .

☆☆

محرم ابتدا سننده - مشهور ثلثه و قربان بایرامی مناسبتیه
تعطیل ایدیلش اولان جامع درسلیرنه باشلانیلدنی کبی

برر آدیم کری اولمق اوزره اوکده کینک یا صول اوموزینه ،
یاخود دکنکنه طوتونوردی .

هیسنکده صاغ اوموزلرندن اوکه و آرقه یه طوغرو
ایکی آغیزی برطوربا صارقاردی . بو آغیزلرک هر بری ؛
حبوبانک بر نوعنه تخصیص ایدیلشدی .

محرمک ایلک کونندن اعتباراً سوقاق سوقاق دولاشان
بو مفرزلر ؛ هر اؤک قاپیسی اوکنده بر حلقه تشکیل
ایده رک ایچلرندن بری :

کر بلانک یازیلری	شهید اولمش غازیلری
فاطمه آناقوزیلری	حسن ایله حسیندر
کر بلانک تا ایچنده	نور بالقیر سیاه صاچنده
یاتیر آل قانلر ایچنده	حسن ایله حسیندر

کبی مؤثر سوزلری حاوی بر الهی اوقور . هر
مصراعک صوکنده سائرلری ده (هوی غوی غوی جانم)
دیرلردی که کندیلرینه عنوان مخصوص اولان بو (هوی
غوی غوی) (هو ، هو ، هو) اسم مکررینک (تکیه
آغزی) اولارق (غایغایی) تغیسندن عبارت ایدی .
آلهمینک هانکی بنندنه اؤک قاپیسی آچیلیر ، یا نقداً ،
یاخود عیناً عاشورا خرجی اوزانیرسه آریق آشاغیکی
بندلرک او قونماسنه لزوم کورولمه یەرك دعایه باشلانیلردی .
ویریلن هدیه هر نه ایسه اوکا مخصوص طوربانک حاملی
قانی یه یا قلاشیر ، آلدیغنی طورباسنه بوشالتوب قانی اعاده
ایده ردی . حتی شو عادت ، مشهور بر مثلزمک سبب
ظهوری اولمشدی :

خانمک بری چوربا ایچرکن قاپینک اوکنده کی هوی
غوی جیلرک آلهمسندن مراقلامش ه ظرافت ! شو
چوربایی ایچه ، به یه جکم . کوتورده هوی غوی جیلره ویر
دیمش . ظرافتک قانی پی آچماسی اوررینه فقرادن بری
« اونهدر ؟ » دییه صورمش و « پرنج » جوابی آلینجه
یا قلاشوب طورباسنی آچمش . ظرافت باجی ده النده کی طاسی
طوربانک ایچنه بوشالتیورمش . زواللی اعمی ؛ پرنجک

شاعر لر طرفدن سال جدیدك تبريك و توریخی حاری منظومه لر یازیلوب اسکیدن سرای مذ-وینی وداعیه پادشاهه تقدیم ایدیلیر ، صوکرالر مطبوعات واسطه سیله نشر اولونوردی . اعلان مشروطیه قدر ابتدای محرمده غزیه لرك برنجی صحیفه سنی طولدوران بو تاریخلردن بعدالمشروطیه ده بر ایکی دانه کورولمشدی شیمدی اولدینی کی اسکیدن ده منصوب ومغزول وکلا ایله رجال دولت ، مابین هایونه کیدرلر وسنه جدیدینی تبریک ایله (محرمیه) دنیلن عطیه پادشاهی بی آلاق دوزلردی . صوکر اولورده کندی بنده ومنسوبلرینه محرمیه ویریرلردی .

محرمیه ، چاریک لیردن باشلار ، چیل غروشه ، حتی - بین الاخوان - متالیک اولنقه قدر اینردی . یکی سنه نك ایلک کونی آله حق پاره ده برکت توهم ایدیلدیکندن عوام خلق ؛ اوکون اقربا واحبادن ولوکه براونلق اولسون آلامی غنیمت تلقی ایده ردی .

طاهر المولی

مسلمانلارک مدنیه خدمتلی [مابعد]

مشرکین عربک مشهور بوتلری :

الیاسک وفاتیله هجرت نبویه بننده ایسه سکر ، دوقوز عصرلق بر زمان وارد . چونکه : ینه اجداد پیغمبریدن (کعب بن لوی بن فهر بن مالک بن نصر بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس) ک وفاتیله وقعه قیل آراسنده (۵۶۰) سنه کچمش ومشار الیهک سال ارتحالی (عام الفیل) دن اول قرشیلرک مبدأ تاریخی بولونمش اولدینی مضبوطات تاریخیه دندر . کعبدن الیاسه قدر اولان زمان ۲۵۰ ییل فرض ایدیلیر وبوکا کعبدن هجرتیه قدر اولان آلتی یوز کسور سنه علاوه سیله مجموع مدت دوقوز عصر تخمین اولونورده الیاسک کلینندن طوغان (لخی) ک اوغلی (عمرو) ک

طوغوب بویوبوب اضلال عوام ایده جک بر سنه کله سی ایچین آشانی یوقاری یوز سنه تنزیل ایدیلیرسه علی التقریب سکر عصرلق بروقت قالیر .

هبلک نزدکبه ده معبود آنخا ایدیلر سی ؛ داهای برطاقیم بوتلرک معبود طانیمناسنه بادی اولدی . جهالت عمومیه ده بونک سرعت انتشارینه یاردیم ایتدی . هر قبیله ؛ معبود خصوصی اوللق اوزره حرم شریفه بر بوت کتیروب کعبه داخله یاخود پیشکاهنه قویدی . شو-صورتله بیت مکرک داخل وخارجنده کی اصنامک عددی اوچ یوز آلتشه قدر چیقدی . مشرکین قریشک الک مشهور ضملری شونلر ایدی .

(هبل) (اساف) (نائله) (ود) (سواع) (یغوث) (یعوق) (نسر) (لات) (عزری) (منات) . بونلردن (هبل) ک عمرو بن لخی واسطه سیله بلقا طرفلرندن کتیریلدیکنی یوقاریده یازمشدم . بوراده ده اوکا دائر بعض معلومات نقل ایده جکم .

« هبل : زفر وزننده در . کثیر اللحم والشحم معناسنه اولان (هابل) دن مشتقدن ظن ایدرم . یاخود هلاک مائی افاده ایدن (هبل) دندر . کویا بوکا پرستش ایتمه ینک هلال اوله جنی وهمیله تسمیه اولونمشدر . یاخود غنیمت مدلولی مفید اولان (هبل) و (هباله) دندر . صانکه عبادتی غنیمت صایلمق لازم کله جکی فکر یله توسیم ایدیشدر [۲] »

[*] یا قوت جوی (هبل) کله سنی (هابل) دن اشتقاق ایدیرمه یه چالیشیورسه ده بولفظه (بعل) یاخود (بعل) دنی مشتق اولدینی ظن ایدیورم . معلومیا ، کلدانیلر ، آشوریلر ، وفنیکیلرک کونشدن کنایه اولان معبود اعظملرینه (بعل) (بل) (بال) دیرلر وغایت جسم انسان شکنده یایلان هیکلک ایکی الله طوبته بی بر مذبحده انسانلری ذبحاً وجوجو قیلر احرافاً قربان ایدرلردی . هبل بوتنک بلقا طرفلرندن کتیریلش و انسان شکنده بولونمش اولدینه دائر بر روایت بولونماسی ؛ ظن عاجزانه می مؤید کی کورونمکده در .